

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Φεβρουάριος 2024

Η αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

Αρχική σύνταξη: Ι. Μαρούτσος, Γρ. ΟΕΥ Α΄

Επικαιροποίηση: Ι. Μαρούτσος, Γρ. ΟΕΥ Α΄

Μ. Μουσουράκη, Γρ. ΟΕΥ Β΄

Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ.....	3
Εισαγωγή – Καλλιέργεια φρούτων & λαχανικών στη Γερμανία.....	3
Κατανάλωση φρούτων και λαχανικών – Διατροφικές συνήθειες Γερμανών	5
ΕΜΠΟΡΙΟ.....	10
Εισαγωγές και εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία.....	10
Διμερές εμπόριο	12
ΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ.....	13
Όγκος λιανικών πωλήσεων και τιμές λιανικής / χονδρικής	13
Κανάλια διανομής & μερίδια αγοράς	18
Μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες.....	18
Ηλεκτρονικό εμπόριο	19
Λαϊκές αγορές	20
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	21
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	23
Εκθέσεις.....	23
Φορείς – Οργανώσεις.....	23
Έντυπα	23
Χρήσιμες ηλ. διευθύνσεις αγορών φρούτων / λαχανικών	24
Κεντρικές αγορές.....	24
Εταιρείες διαχείρισης λαϊκών αγορών (Βερολίνο – Βρανδεμβούργο)	24
Οι τρεις μεγαλύτεροι διανομείς φρούτων στη Γερμανία (στοιχεία Euromonitor 2021)	25

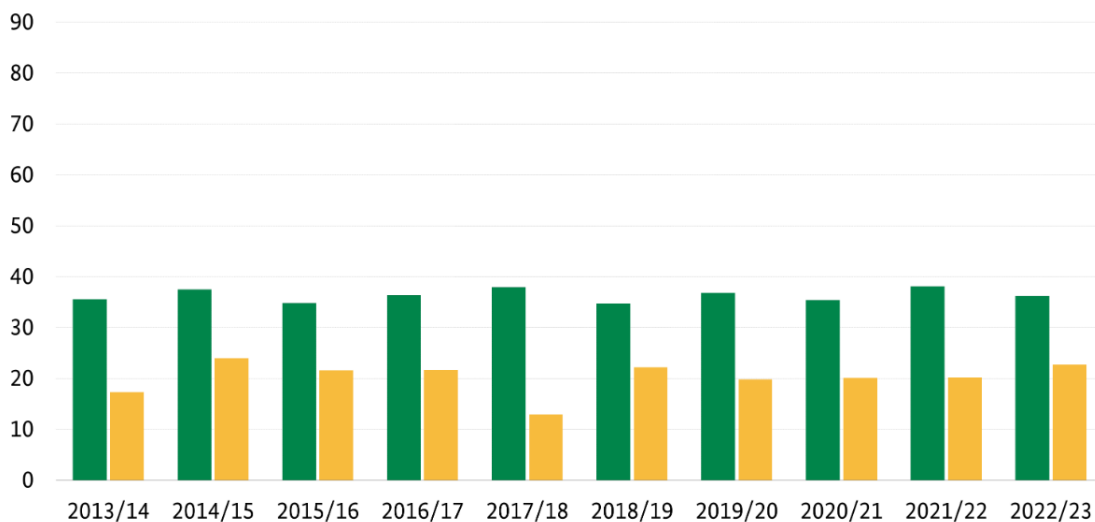
Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

Εισαγωγή – Καλλιέργεια φρούτων & λαχανικών στη Γερμανία

Η ποσότητα των φρούτων και των λαχανικών που καλλιεργούνται στη Γερμανία δεν επαρκεί για να ικανοποιήσει τις διατροφικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού, ο οποίος ανέρχεται πλέον στα 84 εκ. (στοιχεία Σεπτεμβρίου 2023). Εκτιμάται ότι η εγχώρια γ/παραγωγή αρκεί, για να καλύψει μόνο το 1/3 των αναγκών σε λαχανικά και το 1/5 των αναγκών σε φρούτα. Για τις υπόλοιπες ποσότητες η Γερμανία εξαρτάται από εισαγωγές.

Ποσοστό αυτάρκειας σε φρούτα & λαχανικά στη Γερμανία

(πράσινο=λαχανικά, πορτοκαλί=φρούτα, %)

Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας)

Φρούτα καλλιεργούνται στη Γερμανία, κυρίως σε κλιματικά ευνοϊκές περιοχές όπως οι εκτάσεις πέριξ της λίμνης Κωνσταντίας. Η πλέον εκτεταμένη καλλιέργεια είναι αυτή των μήλων (περίπου 75% επί του συνόλου), ακολουθούν οι φράουλες και έπονται, σε μικρότερη κλίμακα, τα αχλάδια, τα κεράσια και τα δαμάσκηνα.

Ενδεικτική των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η εγχώρια γερμανική παραγωγή – λόγω των κλιματολογικών μεταβολών και των εγγενών προβλημάτων του αγροτικού κλάδου (π.χ. έλλειψη εργατικών χεριών) – είναι η σημαντική μείωση της εκτιμώμενης παραγωγής φρούτων το 2023, η οποία, σύμφωνα με τη γ/Στατιστική Αρχή (Destatis), ανά κατηγορία διαμορφώνεται ως εξής:

- Μείωση κατά 17% της εγχώριας παραγωγής μήλων (μόλις 889 χιλιάδες τόνοι το 2023 έναντι 1.071 χιλιάδων το 2022)
- Μείωση κατά 17% της εγχώριας παραγωγής κερασιών (40 χιλιάδες τόνοι το τ.έ. έναντι 48,7 χιλιάδων πέρυσι)

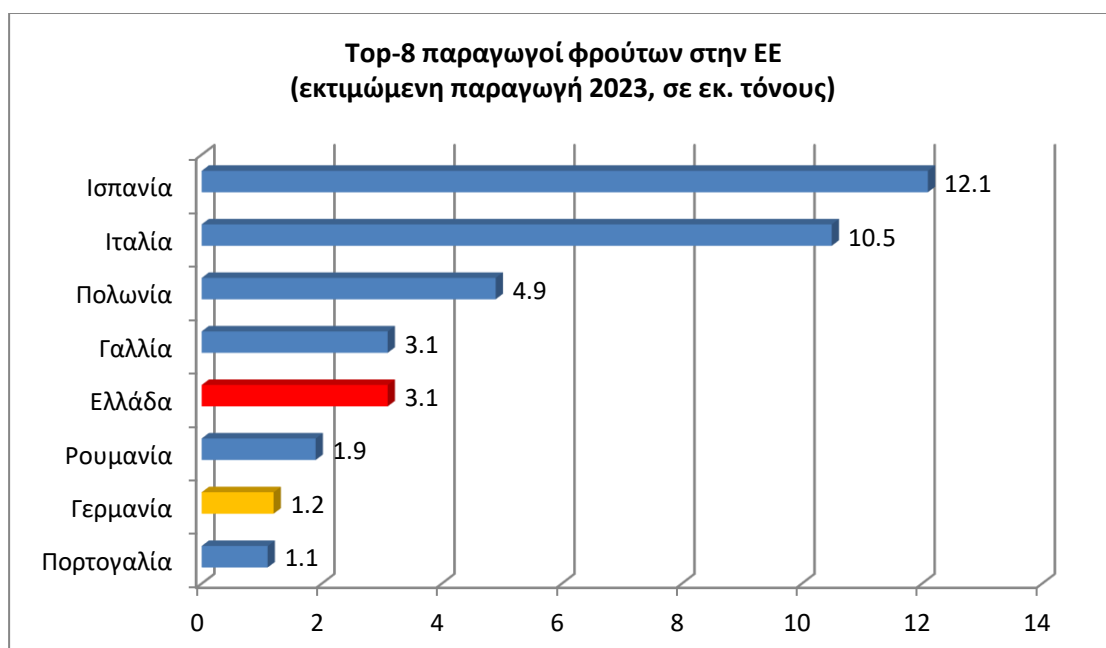
- Μείωση κατά 14% της εγχώριας παραγωγής φραουλών (84,7 χιλιάδες τόνοι το 2023 έναντι 98,5 χιλιάδων το 2022 – η μικρότερη εγχώρια παραγωγή από το 1998).

Συνολικά, η γ/παραγωγή φρούτων εκτιμάται ότι το 2023 κατέγραψε μείωση της τάξης του 12,6% σε ετήσια βάση. Καλύτερη είναι η εικόνα σε σχέση με τα λαχανικά, καθώς, εν προκειμένω, η εγχώρια γ/παραγωγή εκτιμάται ότι το 2023 σημείωσε ήπια άνοδο (+3,9%), ύστερα από τη μεγάλη πτώση του 2022.

Ειδικότερα, όσον αφορά στην καλλιέργεια λαχανικών, η ποικιλία είναι σαφώς μεγαλύτερη συγκριτικά με αυτή των φρούτων: Μεταξύ άλλων, παράγονται στη Γερμανία σπαράγγια, κρεμμύδια, καρότα, διάφορων ειδών σαλάτες, σπανάκι, αρακάς και φασόλια. Από πλευράς ποσότητας, τα καρότα, τα κρεμμύδια, το λευκό λάχανο και οι σαλάτες αντιπροσωπεύουν περίπου το ήμισυ της γ/παραγωγής λαχανικών.

Ωστόσο, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των επιμέρους τύπων λαχανικών στην αναλογία όγκου εισαγωγών προς όγκο συγκομιδής. Ενώ, για παράδειγμα, η Γερμανία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις εισαγωγές πιπεριών, τα κρεμμύδια συγκομίζονται σε μεγαλύτερες ποσότητες εγχωρίως συγκριτικά με εκείνες που εισάγονται. Πιο συγκεκριμένα, το 2022 συγκομίστηκαν στη Γερμανία 578.200 τόνοι κρεμμυδιών, ενώ εισήχθησαν 207.200 τόνοι. Στον αντίποδα, συγκομίστηκαν μόλις 16.900 τόνοι πιπεριάς (είδος που στη χώρα καλλιεργείται μόνο σε θερμοκήπια), ενώ εισήχθησαν 403.600 τόνοι.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Γερμανία είναι μεταξύ των 8 σημαντικότερων παραγωγών φρούτων και λαχανικών στην ΕΕ, καθώς το 2023 παρήγαγε 1,2 εκ. τόνους φρούτων και 4 εκ. τόνους λαχανικών.

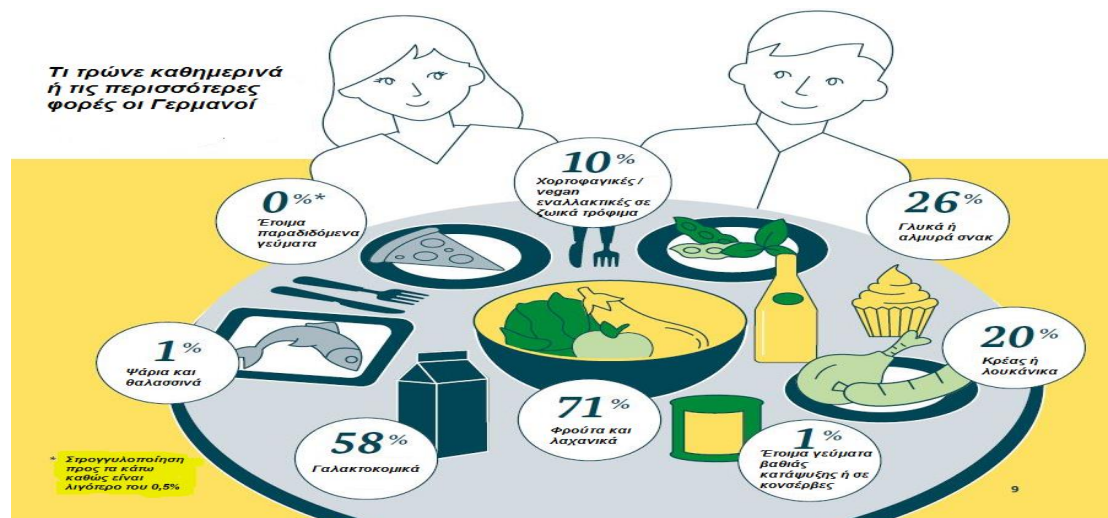

Πηγή: Fruit Logistica 2024 – European Statistics Handbook (επεξεργασία στοιχείων AMI-informiert.de, Euronion, Europech, Eurostat, WAPA)

Κατανάλωση φρούτων και λαχανικών – Διατροφικές συνήθειες Γερμανών

Σύμφωνα με την «Έκθεση Διατροφής 2023» του Γερμανικού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας όλο και περισσότεροι άνθρωποι στη Γερμανία ενδιαφέρονται για έναν υγιεινό τρόπο διατροφής (91%), που πλέον δεν περιλαμβάνει το κρέας (μόλις το 20% των Γερμανών καταναλώνουν πλέον κρέας σε καθημερινή βάση). Στην κορυφή της λίστας των τροφίμων που καταναλώνονται καθημερινά βρίσκονται τα φρούτα και τα λαχανικά, αν και σημείωσαν μικρή πτώση την τελευταία διετία (71% έναντι 76% δύο χρόνια πριν), και ακολουθούν τα γαλακτοκομικά προϊόντα (58%). Μόλις το 1% τρώει σε καθημερινή βάση ψάρι.

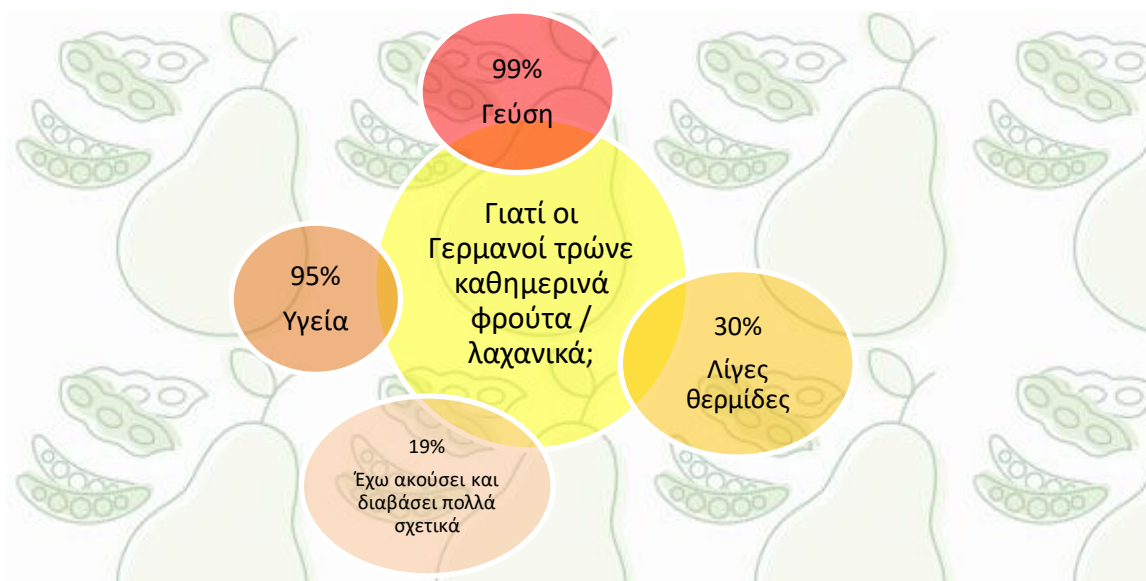

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2023 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Σύμφωνα με την Έκθεση Διατροφής 2023, το 44% τρώνε κρέας σε περιστασιακή βάση από συνειδητή επιλογή (flexitarians ή semi-vegetarians). Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι ο αριθμός των χορτοφάγων / vegan διπλασιάστηκε συγκριτικά με το 2020 (10% το 2023 έναντι 5% το 2020).

Όπως προκύπτει από την Έκθεση, υπάρχει πλέον μια μεγάλη γκάμα από χορτοφαγικές και vegan εναλλακτικές στην αγορά: το 53% των ερωτηθέντων έχει αγοράσει τουλάχιστον μία φορά χορτοφαγικά ή vegan εναλλακτικά προϊόντα αντί ζωικών. Μάλιστα, στην ηλικιακή ομάδα 14 έως 29, το 81% έχει ήδη αγοράσει τέτοια προϊόντα τουλάχιστον μία φορά. Αντιθέτως, το αντίστοιχο ποσοστό για άτομα άνω των 60 είναι 35%.

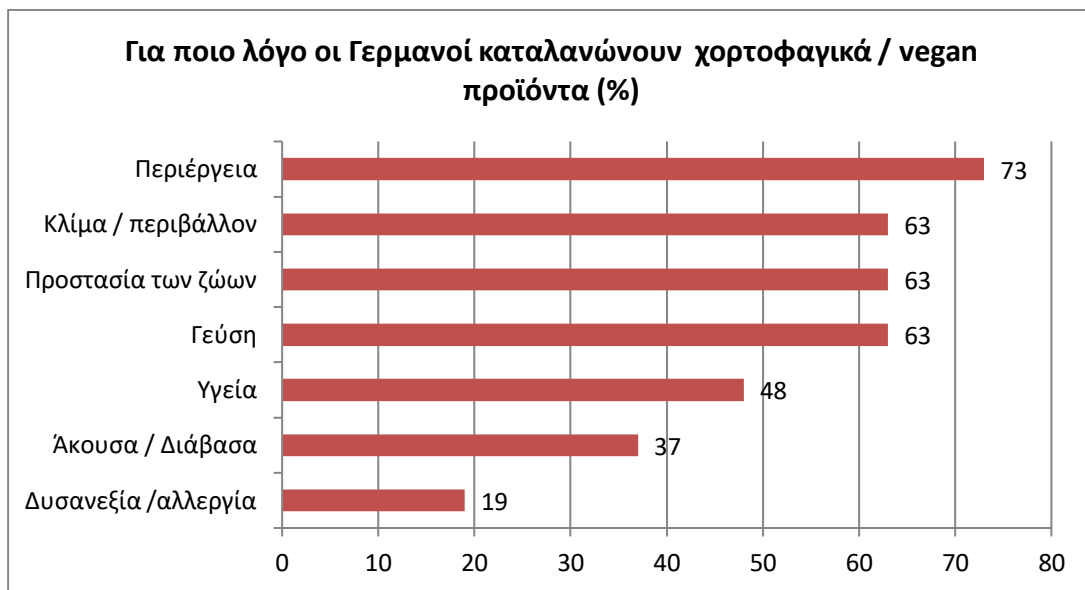
Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τα φρούτα / λαχανικά, βάσει της Έκθεσης Διατροφής 2023, προκύπτει ότι οι γυναίκες καταναλώνουν εν λόγω προϊόντα σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με τους άντρες (78% έναντι 63% σε καθημερινή βάση). Στο παρακάτω διάγραμμα (βάσει στοιχείων Διατροφικής Έκθεσης 2022) καταγράφονται ειδικότερα οι λόγοι, για τους οποίους οι Γερμανοί καταναλωτές προτιμούν τα φρούτα / λαχανικά.

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

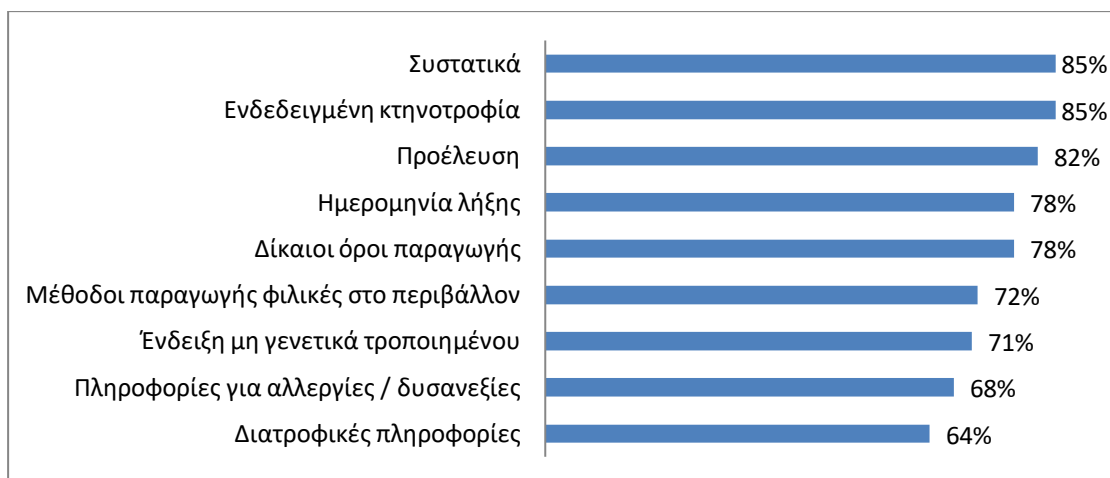
Τα πιο δημοφιλή χορτοφαγικά προϊόντα που αγοράζονται είναι όσα έχουν βάση δημητριακά (87%), τα όσπρια / μπιζέλια (86%), τα φύκη (algae) (60%), ξηροί καρποί (57%), τα φρούτα και τα λαχανικά (34%).

Οι λόγοι για τους οποίους οι καταναλωτές προτιμούν χορτοφαγικά και vegan προϊόντα ποικίλλουν και αποτυπώνονται στο κάτωθι γράφημα:

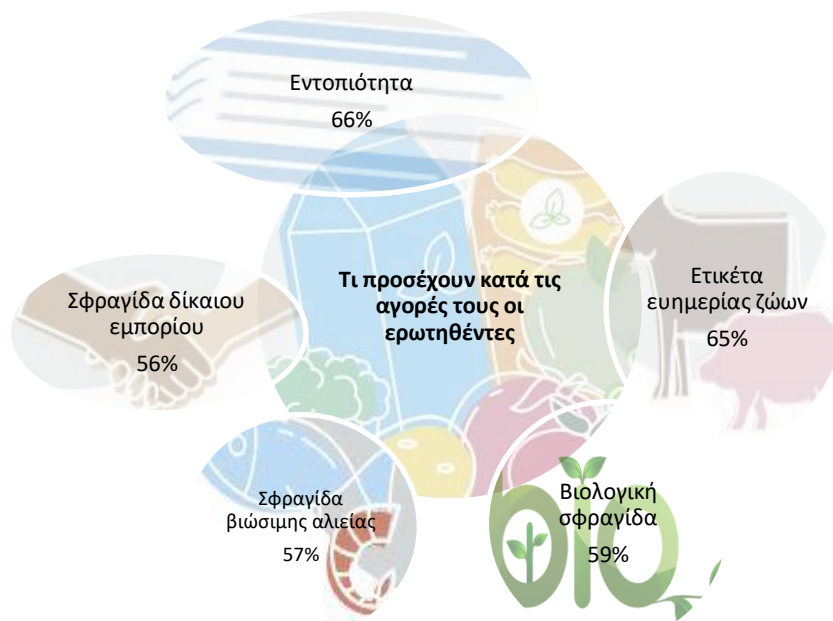

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2023 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα και γραφήματα, είναι πολύ σημαντικό για την επιτυχία της προσπάθειας προώθησης ενός διατροφικού προϊόντος στη Γερμανία να αναφέρονται στη συσκευασία οι πληροφορίες αυτές, που αναδεικνύουν τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά – διατροφική αξία αυτού, η προέλευσή του, πιστοποιήσεις που βεβαιώνουν την ποιότητα ή / και τη βιολογική παραγωγή του, καθώς και ειδικότερες πληροφορίες, όπως, επί παραδείγματι, αν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις παραγωγής, ώστε να χαρακτηριστεί vegan. Οι Γερμανοί καταναλωτές, κατά τις αγορές αγροδιατροφικών προϊόντων αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία και στις αναγραφόμενες πληροφορίες στη συσκευασία τους:

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2023 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2023 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Τη μεγάλη σημασία που σταδιακά αποκτά η εντοπιότητα αναδεικνύει και η σταδιακή αύξηση του ποσοστού των ερωτωμένων, που δηλώνουν ότι προμηθεύονται απευθείας τα φρούτα και λαχανικά τους από τοπικούς παραγωγούς (από 11% το 2020 σε 26% το 2023):

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2023 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Παράλληλα, οι καταναλωτές προτιμούν σε ποσοστό 87% να αγοράζουν φρούτα και λαχανικά προερχόμενα από την περιοχή, στην οποία διαβιούν. Μόνο, για την αγορά αυγών οι ερωτώμενοι αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στην εντοπιότητα (88%).

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτουμε στοιχεία για την κατά κεφαλή ετήσια κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία (σύνολα και 5 σημαντικότερα προϊόντα ανά κατηγορία). Όπως προκύπτει από τα στατιστικά αυτά δεδομένα, η κατανάλωση φρούτων παραμένει διαχρονικά στάσιμη, ενώ η κατανάλωση λαχανικών στη Γερμανία αυξανόταν αργά αλλά σταθερά, μέχρι την περυσινή χρονιά, οπότε σημειώθηκε απότομη πτώση (-8%). Η απρόσμενη αυτή εξέλιξη το 2022, τόσο ως προς τα φρούτα – η κατανάλωση των οποίων, επίσης, ελαφρώς

υποχώρησε (-6%) – όσο, κυρίως, ως προς τα λαχανικά, θα μπορούσε να αποδοθεί στον καλπάζοντα πληθωρισμό το περασμένο έτος, που έπληξε ιδιαίτερα τα τρόφιμα και επηρέασε τη στάση των καταναλωτών. Άλλωστε, το 41% των ερωτώμενων στην Έκθεση Διατροφής 2023 εξέφρασε την άποψη ότι τα φρούτα / λαχανικά είναι πολύ ακριβά και το 73% τάσσεται υπέρ της κατάργησης του ΦΠΑ στα εν λόγω προϊόντα.

Κατά κεφαλήν κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

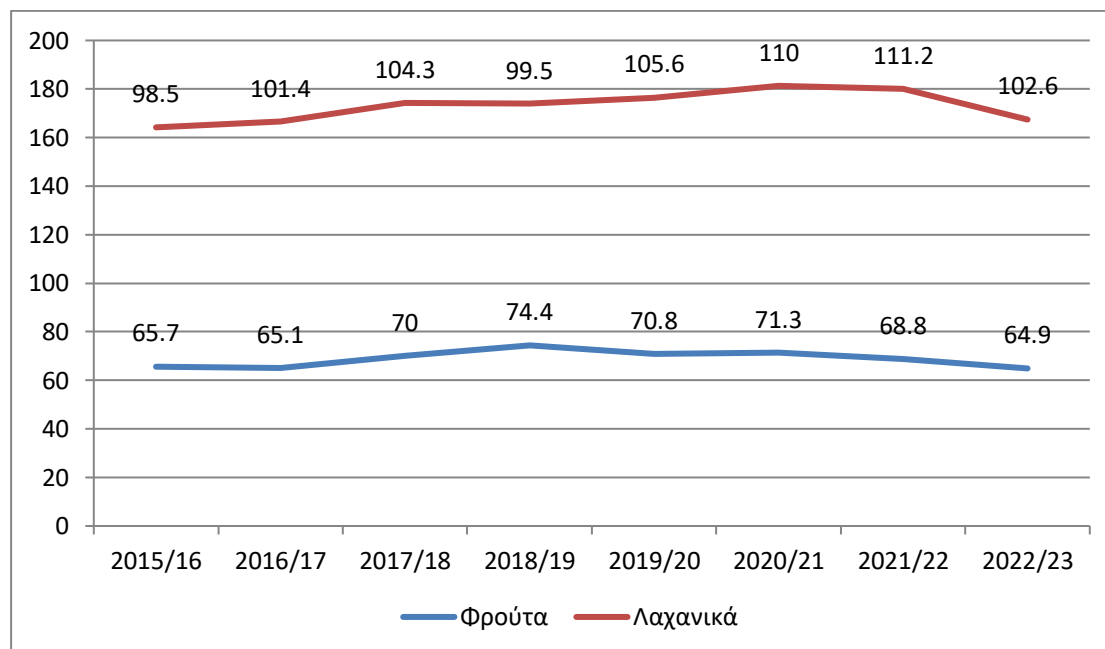
(2023, Kg ανά άτομο)

Φρούτα		Λαχανικά	
Μήλα	20,0	Ντομάτες	29,9
Μπανάνες	11,0	Καρότα	10,6
Επιτραπέζια σταφύλια	5,1	Κρεμμύδια	8,6
Φράουλες	3,9	Αγγούρια	6,9
Ροδάκινα	2,7	Λευκό και κόκκινο λάχανο	3,8
Σύνολο	64,9	Σύνολο	102,6

Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας)

Κατά κεφαλήν κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

(σύνολα 2015 – 2023, Kg ανά άτομο)

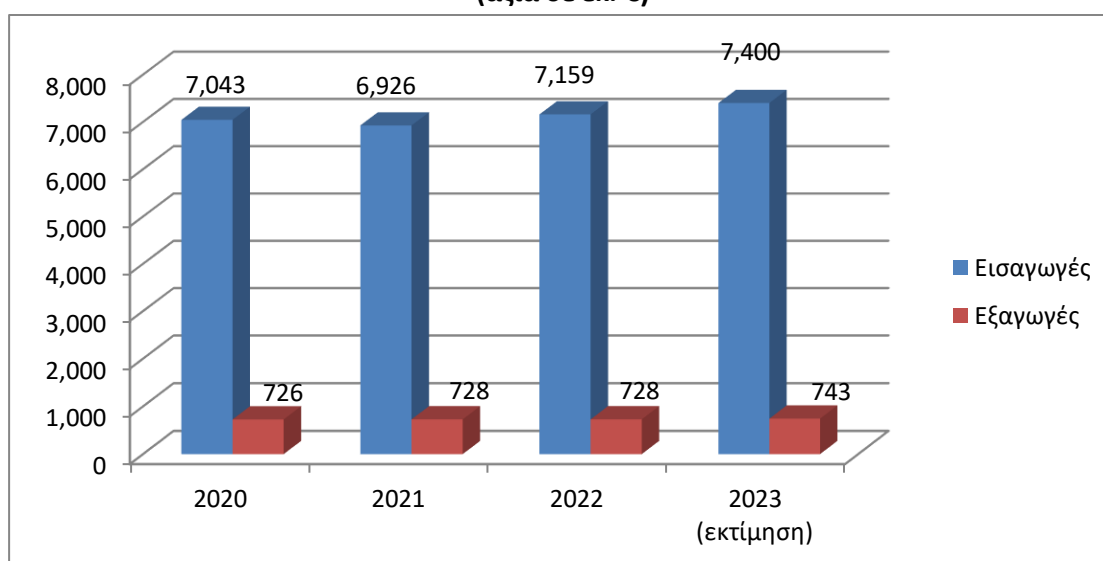
Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας) – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

ΕΜΠΟΡΙΟ

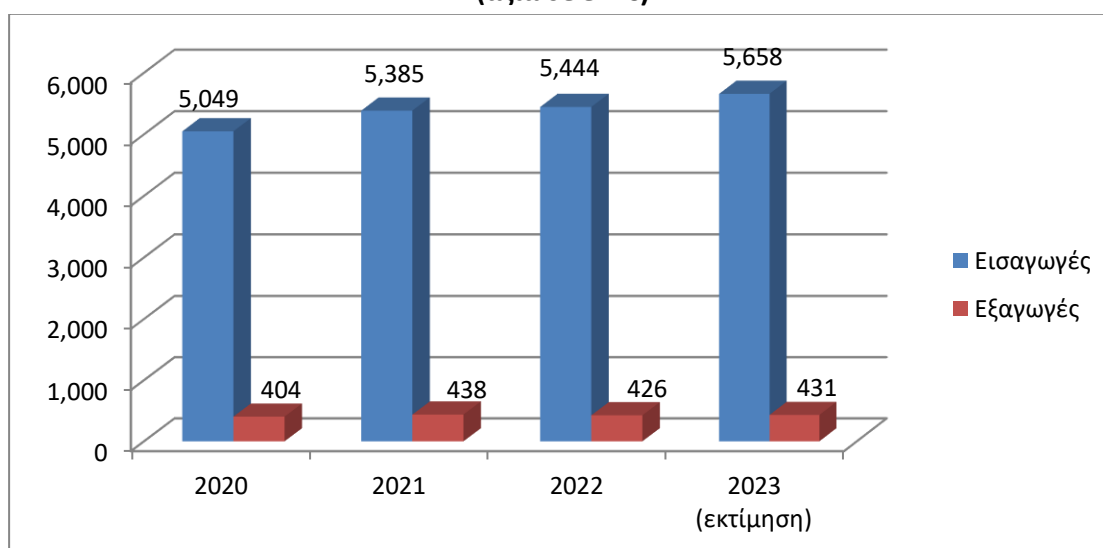
Εισαγωγές και εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία

Όπως επισημάναμε και ανωτέρω, λόγω των αυξημένων καταναλωτικών αναγκών της χώρας και του χαμηλού ποσοστού της αυτάρκειας, η Γερμανία είναι καθαρός εισαγωγές φρούτων και λαχανικών. Συγκεκριμένα, το εμπορικό της ισοζύγιο είναι αρνητικό κατά περίπου σε € 6,7 δις, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, και € 5,1 δις σε ό,τι αφορά τα λαχανικά (εκτίμηση για το 2023). Στα κατωτέρω διαγράμματα αποτυπώνεται η διαχρονική εξάρτηση της Γερμανίας από εισαγωγές φρούτων και λαχανικών.

Εμπορικό ισοζύγιο Γερμανίας – Νωπά φρούτα
(αξία σε εκ. €)

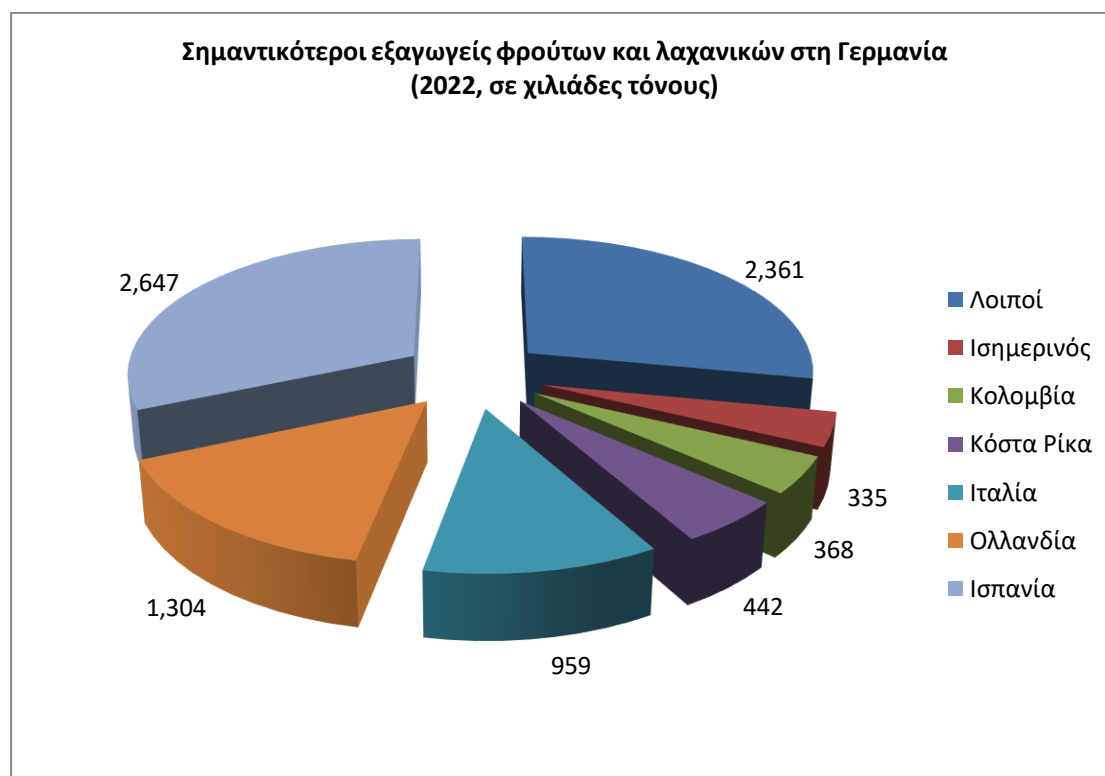
Εμπορικό ισοζύγιο Γερμανίας – Νωπά λαχανικά
(αξία σε εκ. €)

Η Γερμανία εισάγει, κυρίως, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, μπανάνες, καρπούζια, πορτοκάλια, μήλα, επιτραπέζια σταφύλια και μανταρίνια, ενώ, σε ό,τι αφορά τα λαχανικά, εισάγει σημαντικές ποσότητες από ντομάτες, αγγούρια, πιπεριές, λάχανα, κρεμμύδια και καρότα.

Όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα, οι έξι μεγαλύτεροι εξαγωγείς νωπών φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία είναι η Ισπανία, η Ολλανδία, η Ιταλία, η Κόστα-Ρίκα, η Κολομβία και ο Ισημερινός. Είναι εντυπωσιακό ότι η Ισπανία κατέχει μερίδιο 26% επί των συνολικών εισαγωγών της Γερμανίας σε φρούτα / λαχανικά. Όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά η Destatis, «η εξάρτηση της Γερμανίας από τις ισπανικές εισαγωγές στην εν λόγω κατηγορία είναι ιδιαίτερα εμφανής, ιδίως αν εξετάσει κανείς μεμονωμένα τα είδη φρούτων και λαχανικών». Πιο συγκεκριμένα στη Γερμανία, περίπου το 79% όλων των εισαγόμενων πορτοκαλιών για το 2022 ήταν ισπανικής προέλευσης, καθώς και το 52% των εισαγόμενων καρπουζιών και πεπονιών. Η Ισπανία ήταν για τη Γερμανία επίσης η πιο σημαντική χώρα προέλευσης για τα αγγούρια (43%), τις πιπεριές (50%), το μαρούλι (50%), τα κρεμμύδια (46%), τα ροδάκινα- νεκταρίνια (67%), τα λεμόνια (72%), τα κολοκυθάκια (68%) και τις μελιτζάνες (50%).

Η Ελλάδα έχοντας εξάγει το 2022 περίπου 130.000 τόνους καρπών-φρούτων / λαχανικών κατέχει μόλις τη 16^η θέση (2021: 15^η) μεταξύ των σημαντικότερων εξαγωγέων στη γ/αγορά. Αναλυτικότερα στοιχεία για το διμερές εμπόριο παρατίθενται παρακάτω.

Διμερές εμπόριο

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της γ/Στατιστικής Αρχής (Destatis), οι ελληνικές εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία έχουν τα τελευταία χρόνια σαφώς ανοδικές τάσεις. Συγκεκριμένα, μεταξύ 2019 – 2022 οι ελληνικές εξαγωγές καρπών/φρούτων αυξήθηκαν ως αξία κατά 52% και οι ελληνικές εξαγωγές λαχανικών κατά 21%.

Πάντως, το 2022 οι εξαγωγές ελληνικών λαχανικών στη Γερμανία υποχώρησαν ως αξία κατά 13,4% και ως όγκος κατά 20%. Υποχώρηση σε επίπεδο όγκου κατέγραψαν το 2022 και οι διμερείς εξαγωγές μας καρπών / φρούτων (-3%) παρά το ότι ως αξία αυξήθηκαν κατά 12% σε ετήσια βάση. Η ενεργειακή κρίση και η διατάραξη των αλυσίδων εφοδιασμού το 2023 λόγω και του πολέμου στην Ουκρανία προφανώς επηρέασαν το διεθνές εμπόριο φρούτων / λαχανικών. Στον κάτωθι πίνακα παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία του διμερούς εμπορίου.

Ελληνικές εισαγωγές / εξαγωγές καρπών/φρούτων και λαχανικών με Γερμανία

(αξία σε χιλιάδες €)

	2019		2020		2021		2022	
	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)
Εισαγωγές	7.075	11.760	5.747	13.419	5.423	13.571	5.837	11.405
Εξαγωγές	45.118	117.173	47.332	164.634	63.282	159.108	54.803	178.294
Εξαγωγές (07+08)	162.291		211.966		222.390		233.097	
Όγκος εμπορίου	52.193	128.933	53.079	178.053	68.705	172.679	60.640	189.699
Όγκος εμπορίου (07+08)	181.126		231.132		241.384		250.339	
Ισοζύγιο Ελλάδος	+38.043	+105.413	+41.585	+151.215	+57.850	+145537	48.966	166.889
Ισοζύγιο Ελλάδος (07+08)	+143.456		+192.800		+203387		+215.855	

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Destatis, το 2022 η Ελλάδα σε ό,τι αφορά τα λαχανικά, εξήγαγε στη Γερμανία κυρίως αγγούρια και σπαράγγια, ενώ, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, εσπεριδοειδή (με τα πορτοκάλια να κυριαρχούν), σταφύλια, κεράσια και φράουλες.

Παρακάτω, παραθέτουμε ενδεικτικά την αξία εισαγωγών στη Γερμανία ορισμένων από τα σημαντικότερα φρούτα / λαχανικά που εξήγαγε η χώρα μας το 2022:

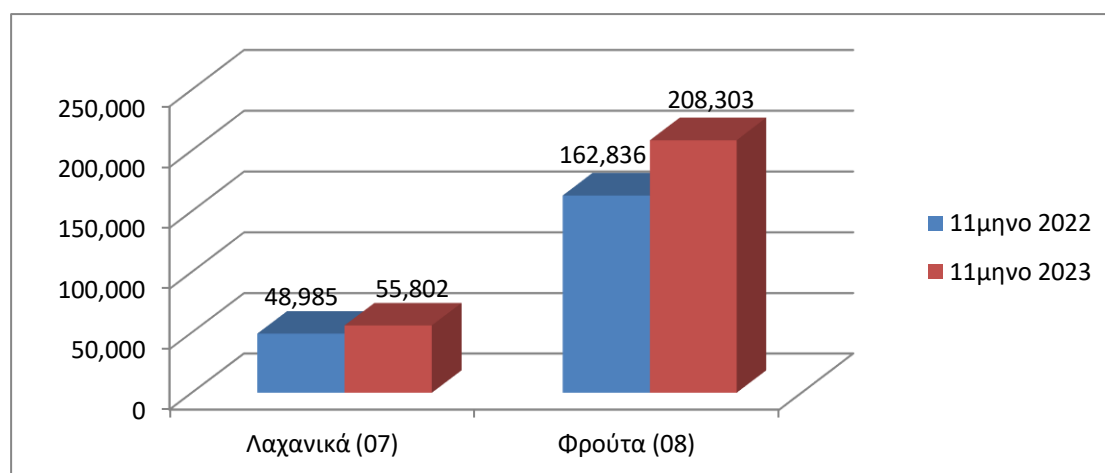
	Αξία σε χιλιάδες €
Φράουλες	35.434
Σταφύλια	32.632
Κεράσια	27.394
Σπαράγγια	17.246
Ακτινίδια	16.950
Αγγούρια	13.678
Πορτοκάλια	8.893
Καρπούζια	6.988
Βερίκοκα	3.818
Πιπεριές	3.758
Κλημεντίνες	3.260

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

Σε ό,τι αφορά το 2023, βάσει των διαθέσιμων προσωρινών στοιχείων (11μήνου), οι ελληνικές εξαγωγές φρούτων και λαχανικών επανήλθαν σε δυναμική ισχυρής ανόδου, όπως προκύπτει από τη σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 (βλ. κατωτέρω διάγραμμα):

Ελληνικές εξαγωγές καρπών/φρούτων και λαχανικών προς Γερμανία το 11μηνο 2022 & 2023

(αξία σε χιλιάδες €)

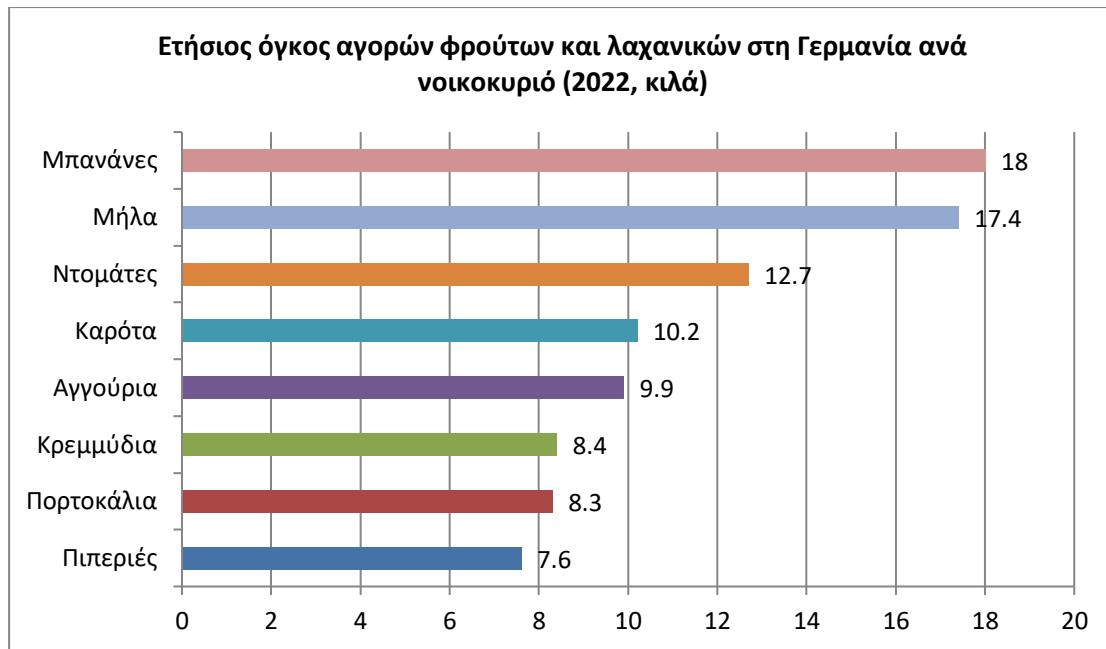

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

ΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Όγκος λιανικών πωλήσεων και τιμές λιανικής / χονδρικής

Ενδεικτικό του μεγέθους της γ/λιανικής αγοράς φρούτων και λαχανικών είναι το κάτωθι διάγραμμα, που εστιάζει στον όγκο αγορών των σημαντικότερων κατηγοριών φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία το 2022:

Πηγή: *Fruit Logistica 2024 – European Statistics Handbook* (επεξεργασία στοιχείων AMI-informiert.de, Destatis, Eurostat)

Το Γραφείο μας πραγματοποίησε επιτόπια τιμοληψία σε δύο από τα μεγαλύτερα λιανεμπορικά καταστήματα της Γερμανίας το Φεβρουάριο 2024. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, τουλάχιστον κατά την περίοδο της τιμοληψίας, η παρουσία των ελληνικών προϊόντων στη γ/αγορά νωπών φρούτων & λαχανικών είναι περιορισμένη και υφίστανται σημαντικά περιθώρια ανάδειξής τους. Μάλιστα, το ότι η απουσία αυτή αφορά και σε δημοφιλή στη γ/αγορά φρούτα, όπως π.χ. τα μήλα, ενώ, αντίθετα, υφίσταται σχετική αξιόλογη παρουσία μακρινών, εκτός ΕΕ, χωρών (π.χ. Ν. Αφρικής στα εσπεριδοειδή ενώ διαρκώς ενισχύεται η παρουσία του Μαρόκου στα λαχανικά – βλ. κατωτέρω πίνακα) είναι κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει τους ελληνικούς εξαγωγικούς φορείς του κλάδου. Μια ακόμη ενδιαφέρουσα διαπίστωση από την επιτόπια έρευνά μας είναι ότι τα βιολογικά φρούτα / λαχανικά πωλούνται ευρέως, σε διπλανά ράφια με τα συμβατικής παραγωγής αντίστοιχα προϊόντα [δεν χρειάζεται, πλέον, ο γ/καταναλωτής να καταφύγει σε ένα εξειδικευμένο κατάστημα, π.χ. της Alnatura, για να αγοράσει βιολογικά νωπά φρούτα / λαχανικά], και, συχνά, σε ανταγωνιστικές προς αυτά τιμές.

ΠΡΟΪΟΝ	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (€/κιλό - όπου αστερίσκος η τιμή είναι ανά κομμάτι)														
	Ελλάδα	Κύπρος	Γερμανία	Βέλγιο	Τουρκία	Ισπανία	Ιταλία	Ολλανδία	Αίγυπτος	Μαρόκο	Ν.Αφρική	Χιλή	Περου	Βραζιλία	Ονδούρα
Αγγούρια (μεγάλα)								1*							
Αγγούρια βιολογικά (μεγάλα)						1,4*									
Αγγούρια (μικρά)						4	0,4*								
Αγκινάρες						3*									
Ακτινίδια							0,8*								
Ακτινίδια (χρυσά)							0,8*								
Αχλάδια (Conference)				2,5											
Αχλάδια (Sensation)															
Αχλάδια βιολογικά (Conference)				2,5				4							
Βανίλιες κόκκινες						7									
Γλυκοπατάτες									3						
Καρότα			1,7												
Καρότα κίτρινα			2												
Καρότα βιολετί			3												
Καρότα (βιολογικά)								1,3 - 2,2							
Κλημεντίνες	2,2					2,7									
Κολοκυθάκια										3,4					
Κολοκυθάκια (βιολογικά)						5,6									
Κρεμμύδια			1,8 - 2,5												
Κρεμμύδια (βιολογικά)			2,4 - 3,0												
Λάχανο								1*							
Λεμόνια						1,8									
Λεμόνια (βιολογικά)							2								
Μανταρίνια (διάφορα)						2,7 - 3,5					4				
Μανταρίνια (βιολογικά)						4,4									
Μελιτζάνες						2,8 - 3,3									
Μελιτζάνες (τσακωνικές)						6									
Μήλα κόκκινα (διάφορα)			2,0 - 5,0												
Μήλα (Elstar)			1,25									3			
Μήλα (Magic Star)			3						3						
Μήλα (Golden Delicious)								2,3							
Μήλα (Granny Smith)								2,4							
Μπρόκολο								3							
Μπρόκολο (βιολογικό)						5,7									
Νεκταρίνια						5,5					6				
Ντομάτες (μεγάλες "σάρκα")										4					
Ντομάτες (τσαμπί)								2							
Ντομάτες (μίνι τσαμπί)								6							
Ντομάτες βιολογικές (μίνι τσαμπί)						8									
Ντοματίνια						5				5,6 - 6,0					
Ντοματίνια (σνακ)								10		10					
Πατάτες		3	1,0 - 2,0												
Πατάτες (βιολογικές)			2,0 - 3,0												
Πεπόνι													2,4 - 4,0*	3*	
Πιπεριές (μτζ)						4,0 - 6,0									
Πιπεριές βιολογικές (μτζ)						6,0 - 10,0									
Πιπεριές (Φλωρίνης)										4					
Πιπεριές βιολογικές (Φλωρίνης)						12,7									
Πορτοκάλια διάφορα						2,5 - 3									
Πορτοκάλια (ναβαλίνες)	1,8					1,5									
Πορτοκάλια χυμού						2,7 - 3									
Πορτοκάλια βιολογικά							2,4								
Πράσο									4						
Πράσο βιολογικό			5												
Ροδάκινα						5									
Ρόδι					2*										
Σέλερι						5 - 5,7									
Σπαράγγι												20			
Σταφύλια (κόκκινα)							7	5,4							
Σταφύλια (λευκά)											5,0 - 7,0				
Φινόκιο							3								
Φράουλες	6					6									
Φράουλες βιολογικές						11,6									

Πηγή: Επιτόπια έρευνα Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου σε δύο αντιπροσωπευτικές λιανεμπορικές αλυσίδες (EDEKA & Lidl) το Φεβρουάριο 2024

Χρήσιμες πληροφορίες για τη διαμόρφωση των τιμών των νωπών φρούτων και λαχανικών στη γ/αγορά προκύπτουν και από το αναλυτικό εβδομαδιαίο ενημερωτικό δελτίο του Ομοσπονδιακού Οργανισμού για τη Γεωργία και τη Διατροφή (Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung – BLE), το οποίο αποτυπώνει τις τιμές (χονδρικής) στις αντιπροσωπευτικότερες χονδρεμπορικές

αγορές της Γερμανίας. Στον παρακάτω πίνακα, γίνεται επιλογή ορισμένων από τα στοιχεία αυτά βάσει του τελευταίου ως άνω δελτίου του BLE, που έχει περιέλθει στο Γραφείο μας.

Τιμές χονδρικής (29.01-02.02.2024)			
Προϊόν	Χώρα	Τιμές (€ / 100 kg)	
<u>Μήλα</u>			
		Τρέχουσες τιμές	Τιμές αντίστοιχης περιόδου 2023
Elstar	Γερμανία	124 - 125	102 - 128
Elstar	Γερμανία	115	95
Fuji/Kiku	Γερμανία		118
Golden Delicious	Γερμανία	120	109
Golden Delicious	Ιταλία	119-165	118 - 180
Golden Delicious	Πολωνία	112	123 - 125
Jonagold	Γερμανία	118 - 140	100 - 120
Jonagold	Βέλγιο	102 - 125	94
Pink Lady	Ιταλία	208 - 250	200 - 222
Pink Lady	Γαλλία	253 - 256	246 - 262
Pinova	Γερμανία	131	116
RubINETTE	Γερμανία	134	115
<u>Αγλάδια</u>			
Abate Fetel	Ιταλία	316 - 396	213 - 310
Alexander Lucas	Γερμανία	105	80
Alexander Lucas	Ολλανδία	154	132
Santa Maria	Ιταλία	278 - 293	221 - 235
Santa Maria	Τουρκία	242 - 285	200
Xenia	Γερμανία	130 - 220	150 - 210
Xenia	Ολλανδία	170 - 200	165 - 200
<u>Επιτραπέζια σταφύλια</u>			
Crimson Seedless	Ν. Αφρική	478	418
Μπλε χωρίς κουκούτσι	Ναμίμπια	487	430
Μπλε χωρίς κουκούτσι	Ν. Αφρική	480	410
Κόκκινα χωρίς κουκούτσι	Ναμίμπια	470	410
<u>Φράουλες</u>			
/	Αίγυπτος	550	520
/	Ελλάδα	800	700
/	Ιταλία	880	900
/	Ισπανία	686	664
<u>Ακτινίδια</u>			
/	Γαλλία	340 - 440	325 - 430
/	Ελλάδα	230 - 260	155 - 220
/	Ιταλία	235 - 400	200 - 230
/	Τουρκία		190
/	Πορτογαλία	330	
«Χρυσά» ακτινίδια (gold-kiwi)	Ιταλία	550	

<u>Πορτοκάλια</u>			
Cara-Cara	Ισπανία	173 - 205	182-213
Cara-Cara	Ιταλία	215	
Ναβαλίνα	Ισπανία	118 - 141	86-131
Ναβαλίνα	Ελλάδα	110	100
Ναβαλίνα	Τουρκία	110 - 130	100-137
Ναβαλίνα	Αίγυπτος	85 - 105	105 - 110
Salustiana	Ισπανία	126 - 139	120 - 131
Salustiana	Μαρόκο	115 - 120	120
Tarocco	Ιταλία	206 - 333	257-279
<u>Κλημεντίνες</u>			
/	Ιταλία	170 - 190	140 - 180
/	Ισπανία	175 - 200	150 - 185
<u>Μανταρίνια</u>			
/	Ιταλία	165 - 296	217 - 235
/	Τουρκία	140 - 145	160 - 180
<u>Λεμόνια</u>			
/	Ιταλία	220	180
/	Ισπανία	110 - 140	150
/	Ελλάδα	160	140
/	Τουρκία	100 - 118	131-143
<u>Μελιτζάνες</u>			
/	Ιταλία	236	262
/	Ισπανία	210	216
/	Ολλανδία	190	
/	Τουρκία	310	300
<u>Κουνουπίδι</u>			
/	Γαλλία	158 - 201	186 - 248
/	Ιταλία	177 - 220	250 - 320
/	Ισπανία	150 - 220	350
<u>Καρότα</u>			
lose	Βέλγιο	100	84
lose	Γερμανία	96	92
lose	Ισραήλ	112	
lose	Ιταλία		85
lose	Ολλανδία	89	83
<u>Αγγούρια</u>			
mini	Ολλανδία	435	439
mini	Ελλάδα	220	
mini	Ισπανία	320	311
	Βέλγιο	67 - 113	84 - 147
	Ελλάδα	50 - 60	60 - 90
	Ισπανία	60 - 90	80 - 130
<u>Ντομάτες</u>			
τσαμπί	Βέλγιο	190	350

τσαμπί	Ιταλία	190	250
τσαμπί	Ολλανδία	200	280
τσαμπί	Ισπανία	156	254
στρογγυλές	Μαρόκο	110	165
στρογγυλές	Τουρκία	112	168
στρογγυλές	Ισπανία	133	179
<u>Πιπεριές</u>			
κίτρινες	Ισραήλ	360	
κίτρινες	Ισπανία	360	450
πράσινες	Τουρκία	235	234
κόκκινες	Ισπανία	279	315
κόκκινες	Μαρόκο	230	231
κόκκινες	Τουρκία	275	321
<u>Κρεμμύδια</u>			
/	Γερμανία	77	74
/	Ολλανδία	81	77
/	Ισπανία	97	103
<u>Κολοκυθάκια</u>			
/	Ιταλία	244	210
/	Μαρόκο	202	186
/	Ισπανία	254	222
/	Τουρκία	272	267

Πηγή: BLE - Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

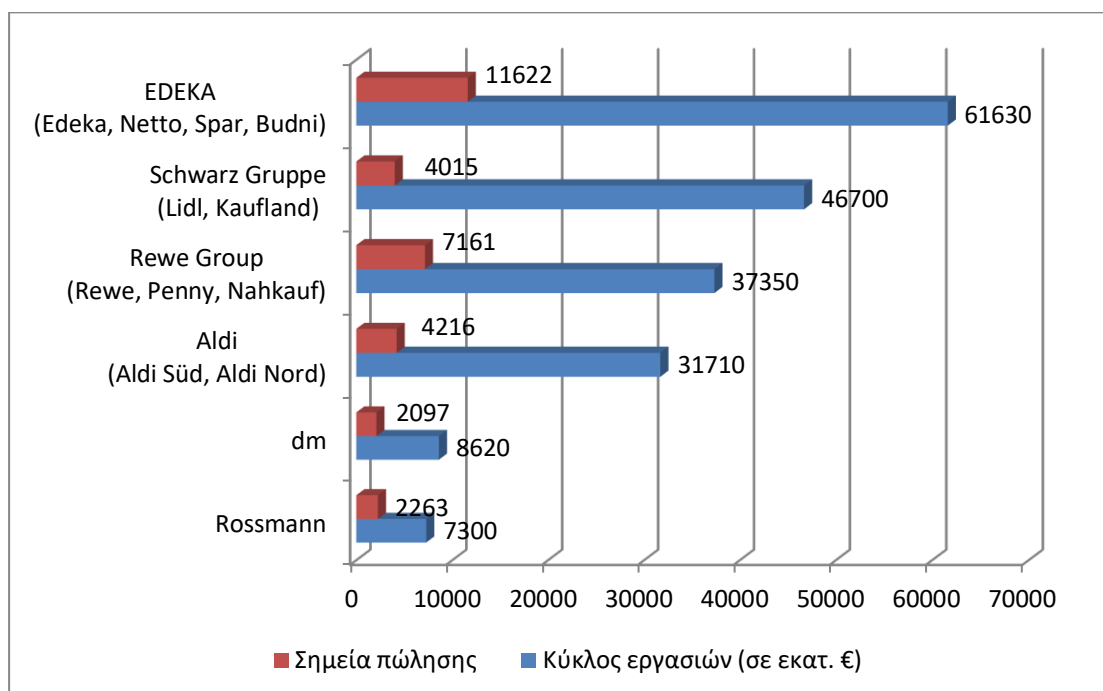
Κανάλια διανομής & μερίδια αγοράς

Μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες

Το 80% του τζίρου στον κλάδο του λιανεμπορίου τροφίμων στη Γερμανία πραγματοποιήθηκε το 2022 από τις 4 μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου: Edeka, Rewe, Schwarz Group και Aldi. Ακολουθούν οι αλυσίδες Dm και Rossmann, που, όμως, εστιάζουν, κυρίως, σε προϊόντα προσωπικής υγιεινής, αν και πωλούν, επίσης, βρεφικές τροφές και ορισμένα συσκευασμένα τρόφιμα.

Πλέον πρόσφατα στοιχεία για το 2023 παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Κορυφαίες λιανεμπορικές αλυσίδες τροφίμων στη Γερμανία το 2023

Πηγή: EHI Retail Institute – Επεξεργασία Lebensmittel Zeitung Σεπτέμβριος 2023

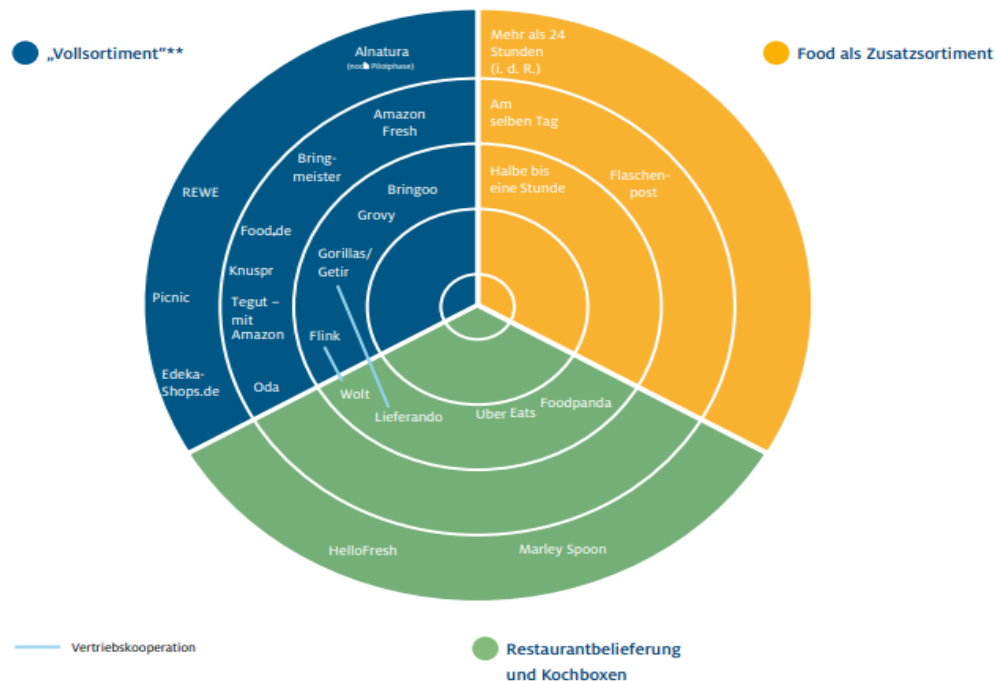
Ηλεκτρονικό εμπόριο

Τα τελευταία χρόνια οι διαδικτυακές λιανικές πωλήσεις (e-commerce) καταγράφουν ανοδικές τάσεις. Σύμφωνα με την τελευταία μελέτη του Ινστιτούτου EHI (E-Commerce-Markt Deutschland 2023) το σύνολο των πωλήσεων στη Γερμανία μέσω ηλ. εμπορίου ανέρχεται πλέον σε περίπου € 80 δις (-2,5% συγκριτικά με το περασμένο έτος) με την ιστοσελίδα amazon.de να κυριαρχεί.

Ο πραγματοποιούμενος ηλεκτρονικά τζίρος πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερος, αν λάβουμε υπόψη ότι στην έρευνά του το EHI δεν φαίνεται να έχει συμπεριλάβει τις εταιρείες ηλ. πώλησης τροφίμων, από όπου οι ενδιαφερόμενοι για φρούτα / λαχανικά πραγματοποιούν τις σχετικές αγορές τους. Σημειώνεται ότι η μητρική της γ/εταιρείας ηλ. παραγγελιών Lieferando, Just Eat Takeaway, πραγματοποίησε το 2021 τζίρο € 4,5 δις, εκ των οποίων τα 567 εκ. στη Γερμανία. Το 2022 η Lieferando εγκαινίασε στην εφαρμογή της την υπηρεσία «Lieferando Express», η οποία ξεκίνησε με πάνω από 1.000 κωδικούς, μεταξύ των οποίων φρούτα και λαχανικά. Ανταγωνιστές της Lieferando είναι οι εφαρμογές Gorillas και Flink, ενώ και οι φυσικές λιανεμπορικές αλυσίδες εισέρχονται στον ανταγωνισμό με ιστοσελίδες και εφαρμογές ηλ. εμπορίου (REWE, Edeka, Lidl).

Οι βασικοί «παίκτες» στις διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων στη Γερμανία

(μπλε = πλήρης γκάμα προϊόντων, κίτρινο = τα τρόφιμα ως μέρος της γκάμας της υπηρεσίας, πράσινο = υπηρεσίες παραγγελιών φαγητών – Επισημαίνονται οι συνεργασίες Flink – Wolt και Getir – Lieferando με στόχο την επέκταση των εν λόγω εταιρειών μέσω συνεργιών τόσο στην μπλε όσο και στην πράσινη κατηγορία)

Πηγή: HDE Online Monitor 2023

Το Ινστιτούτο εμπορικών ερευνών IfH (Institut für Handelsforschung) με έδρα την Κολωνία, που συντάσσει τον ετήσια δείκτη [Online Monitor](#) (2022) για λογαριασμό της Γερμανικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου (Handelsverband Deutschland – HDE), διαπιστώνει ότι οι ηλεκτρονικές πωλήσεις τροφίμων αντιστοιχούν στο 2,7% του συνολικού τζίρου των λιανεμπορικών επιχειρήσεων σε σχέση με τα τρόφιμα, δηλαδή περίπου € 5,5 δις ετησίως. Μάλιστα, οι διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων το 2022 αυξήθηκαν κατά 8,3%, ενώ οι πωλήσεις σε φυσικά σημεία της αγοράς ενισχύθηκαν κατά μόλις 1,8%.

Σε ό,τι αφορά, τέλος, τις αγορές / καταστήματα βιολογικών προϊόντων, που τα τελευταία χρόνια γνωρίζουν άνθηση στη Γερμανία, αναλυτικές πληροφορίες περιέχονται σε εξειδικευμένη έρευνα αγοράς που έχει εκπονήσει το Γραφείο μας και [είναι προσβάσιμη στην ιστοσελίδα μας στη διαδικτυακή πύλη Agora](#).

Λαϊκές αγορές

Ο θεσμός των λαϊκών αγορών υφίσταται και στη Γερμανία και, συγκεκριμένα, στο Βερολίνο. Όπως και στην Ελλάδα λειτουργούν μια ή δύο φορές την εβδομάδα (Wochenmärkte), αλλά είναι λιγότερο μαζικές από ό,τι στη χώρα μας. Στα περίπτερα τους πωλούνται τρόφιμα, ιχθυηρά, φρούτα / λαχανικά, διάφορα εποχικά είδη, ενώ συχνά σερβίρονται φαγητά και ποτά. Τα φρούτα / λαχανικά που πωλούνται στις

αγορές αυτές είναι τόσο εγχώριας / ιδίας παραγωγής (π.χ. γερμανικά μήλα) όσο και εισαγωγής (π.χ. μανταρίνια και πορτοκάλια).

Κατάλογος των λαϊκών αγορών του Βερολίνου είναι διαθέσιμος στην ηλ. διεύθυνση: <https://www.wochenmarkt-deutschland.de/maerkte/berlin/wochenmaerkte-in-berlin/>. Στο παράρτημα παραθέτουμε τα στοιχεία υπευθύνων ορισμένες από αυτές τις λαϊκές αγορές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Αν και η Γερμανία είναι ένας υπολογίσιμος, σε διεθνή κλίμακα, παραγωγός νωπών φρούτων / λαχανικών, οι διατροφικές ανάγκες του πληθυσμού ξεπερνούν κατά πολύ την παραγωγή της, με αποτέλεσμα να έχει χαμηλό ποσοστό αυτάρκειας και να εξαρτάται σημαντικά από εισαγωγές.
- Αν και όπως προκύπτει από τις ετήσιες Διατροφικές Εκθέσεις του γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας οι Γερμανοί εκδηλώνουν όλο και περισσότερο την προτίμησή τους στον υγιεινό τρόπο διατροφής, όπου κυρίαρχη θέση κατέχουν τα νωπά φρούτα και λαχανικά, η προτίμησή τους αυτή δεν αποτυπώνεται, ακόμη τουλάχιστον, σε ουσιαστική αύξηση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης φρούτων / λαχανικών. Αυτό, ίσως, να οφείλεται και στις διαδοχικές διαρκώς μεταλλασσόμενες κρίσεις (κρίση Ευρώ, πανδημική κρίση, ενεργειακή κρίση / πληθωριστικές πιέσεις), που επηρεάζουν τις αγοραστικές επιλογές των καταναλωτών.

- Σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, με εισαγωγείς από τη μια έως την άλλη άκρη του κόσμου (από τις ΗΠΑ και την Κολομβία έως τη Ναμίμπια και τη Ν. Ζηλανδία), οι Έλληνες εξαγωγείς πρέπει να καταβάλλουν την «επιπλέον προσπάθεια», για να επιτύχουν στη δύσκολη αλλά πολλά υποσχόμενη γ/αγορά φρούτων και λαχανικών. Τον πήχυ της πρόκλησης ανεβάζει και το γεγονός ότι οι γ/καταναλωτές δηλώνουν σε ποσοστό που πλέον προσεγγίζει το 90% ότι προτιμούν τα τοπικώς παραγόμενα φρούτα και λαχανικά.
- Παρόλα αυτά, τα ελληνικά φρούτα / λαχανικά είναι παρόντα στη γ/αγορά και τα τελευταία χρόνια οι εξαγωγές μας καταγράφουν σαφείς ανοδικές τάσεις. Φυσικά, τα περιθώρια βελτίωσης της θέσης μας και καλύτερης προβολής / διαφήμισης της ποιοτικής παραγωγής μας είναι σημαντικά. Όπως ήδη αναφέραμε, η απουσία μας από δημοφιλή στη γ/αγορά φρούτα, όπως τα μήλα, τα αχλάδια κ.ά., ενώ, αντίθετα, υφίσταται σχετική αξιόλογη παρουσία μακρινών, εκτός ΕΕ, χωρών είναι κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει και να κινητροδοτήσει του Έλληνες εξαγωγείς.
- Η συμμετοχή στις γ/κλαδικές εκθέσεις, που είναι από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως, αποτελεί *sine qua non* στο πλαίσιο μιας πραγματικά εξωστρεφούς στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί ενθαρρυντικό σημάδι η ισχυρή παρουσία των ελληνικών εταιρειών στις Εκθέσεις Fruit Logistica (Βερολίνο) και Biofach (Νυρεμβέργη), οι οποίες έχουν από πέρυσι επανέλθει στην κανονική τους μορφή με φυσική παρουσία. Αντιθέτως, μόνο αρνητικά επιδρά στις εξαγωγικές μας προσπάθειες η απουσία μας από την Αγροδιατροφική Έκθεση «Πράσινη Εβδομάδα» (“Grüne Woche”), η επισκεψιμότητα της οποίας κυμαίνεται στα 300.000 άτομα ετησίως και αποτελεί μαγνήτη για την παγκόσμια αγορά βιώσιμων αγροδιατροφικών προϊόντων. Η ισχυρή και διακριτή παρουσία της χώρας μας στην 89^η Διεθνή Πράσινη Εβδομάδα το 2025 θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα των αρμόδιων εκθεσιακών και κλαδικών φορέων.
- Οι αρμόδιοι κλαδικοί φορείς θα πρέπει, επίσης, να επιδιώξουν την πραγματοποίηση και άλλων στοχευμένων προωθητικών ενεργειών στη γ/αγορά, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών αποστολών, των ενημερωτικών ημερίδων, των προωθητικών δράσεων εντός λιανεμπορικών καταστημάτων, περιλαμβανομένου του δύσκολου έργου της προσέγγισης των μεγαλύτερων λιανεμπορικών αλυσίδων, που συχνά χαρακτηρίζονται από μυστικοπάθεια σε σχέση με τις εμπορικές τους συμφωνίες. Το Γραφείο μας εκφράζει την ετοιμότητά του να συμβάλει σε κάθε οργανωμένη προσπάθεια και πρωτοβουλία για την προβολή και προώθηση των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων, και ιδίως των νωπών φρούτων / λαχανικών, στη Γερμανία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εκθέσεις

- Διεθνής Έκθεση Τροφίμων “Anuga”, Κολωνία, ανά δύο έτη (www.anuga.de) – από τις μεγαλύτερες εκθέσεις τροφίμων στον κόσμο, με συμμετοχή πολλών ελληνικών επιχειρήσεων.
- Διεθνής Αγροτοδιατροφική Έκθεση «Πράσινη Εβδομάδα» (“Grüne Woche”) για επαγγελματίες και καταναλωτικό κοινό, Βερολίνο, ετησίως (www.gruenewoche.de)
- Διεθνής Έκθεση Fruit Logistica, Βερολίνο, εστιασμένη στον κλάδο των νωπών φρούτων και λαχανικών (<https://www.fruitlogistica.com/de/>)
- Διεθνής Έκθεση βιολογικών προϊόντων “Biofach+Vivanes”, Νυρεμβέργη (www.biofach.de, www.vivanes.de).
- Υπαίθρια Έκθεση Organic Field Days, Ditzingen (<https://oeko-feldtage.de/organic-field-days/>)

Φορείς – Οργανώσεις

- Ομοσπονδιακό Υπουργείο Τροφίμων και Γεωργίας (BMEL): www.bmel.de/EN/Home/home_node.html
- Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Τροφίμων και Γεωργίας (BLE): www.ble.de/DE/Startseite/startseite_node.html
- [Σύνδεσμος Γερμανών Εμπόρων Φρούτων](#) (Deutscher Fruchthandelsverband e.V. – DFHV)
- [Συνομοσπονδία Οργανώσεων Παραγωγών Φρούτων και Λαχανικών](#) (Bundesvereinigung der Erzeugerorganisationen Obst und Gemüse e.V. – BVEO)
- [Σύνδεσμος Γερμανών Αγροτών](#) (Deutscher Bauernverband – DBV)
- [Συνομοσπονδία Βιομηχανίας Μεταποίησης Οπωροκηπευτικών](#) (Bundesverband der obst-, gemüse- und kartoffelverarbeitenden Industrie – BOGK)
- [Γερμανικός Σύνδεσμος Τροφίμων](#) (Lebensmittelverband)
- [Σύνδεσμος Βιομηχανίας Χυμών](#) (Verband der deutschen Fruchtsaft-Industrie e. V. – VdF)
- [Bioland](#) – Ένωση 8.700 βιοκαλλιεργητών, μελισσοκόμων και οινοποιών στη Γερμανία και το Ν. Τιρόλο
- [Naturland](#) – Σύνδεσμος γεωργικών / κτηνοτροφικών παραγωγών και επιστημόνων του κλάδου

Έντυπα

- [Bionachrichten](#) – Εκδίδεται από το δίκτυο βιολογικών παραγωγών Biokreis
- [Biowelt](#)
- [BWagrar](#)
- [Gemüsebau](#) – Απευθύνεται στους επαγγελματίες του κλάδου των λαχανικών
- [Lebendige Erde](#) – Για τη γεωργία και την κτηνοτροφία
- [Naturland Nachrichte](#) – Το έντυπο του συνδέσμου Naturland
- [Oekom Verlag](#) – Εκδοτικός οίκος για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικολογία

- [Top Agrar](#)
- [Fruchthandel](#)
- [Fruchtportal](#)
- [Lebensmittel Zeitung](#) – Το σημαντικότερο έντυπο και ιστότοπος για την αγορά τροφίμων της Γερμανίας

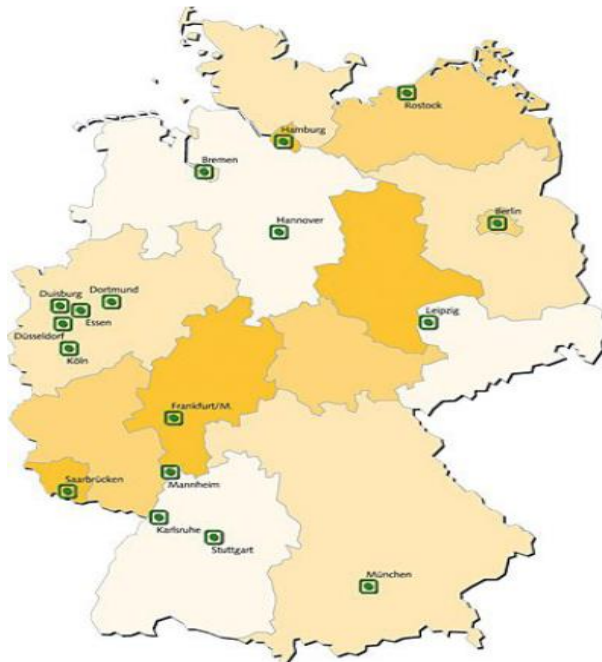
Χρήσιμες ηλ. διευθύνσεις αγορών φρούτων / λαχανικών

Κεντρικές αγορές

- [Γερμανική Ένωση Κεντρικών Αγορών](#)

Για αναλυτικά στοιχεία των εν λόγω κεντρικών αγορών καθώς και αναλυτικά στοιχεία σε σχέση με τη δραστηριότητά τους, βλ.:

http://grossmaerkte.org/pdf_presse/gfiguide_d_web.pdf

- [Κεντρική αγορά Βερολίνου](#)

Για πλήρη λίστα των εταιρειών που φιλοξενεί η κεντρική αγορά, βλ.

https://www.berliner-grossmarkt-gmbh.de/dt/firmensuche_dt.asp?site=haendlersuche&suchart=kategoriengruppe

Εταιρείες διαχείρισης λαϊκών αγορών (Βερολίνο – Βρανδεμβούργο)

- [Diemarktplaner](#) – Παραγωγοί / περίπτερα: Βλ. πτυσσόμενη επιλογή «Händler»
- [Rainer Perske](#) – [Κατάλογος αγορών εταιρείας και στοιχεία επικοινωνίας](#)
- [Boxhagenerplatz](#)
- [Burdack Märkte](#)
- [Chamissoplatz](#) (βιολογικά)
- [BBM Märkte](#) – [Κατάλογος αγορών εταιρείας και στοιχεία επικοινωνίας](#)

Αναλυτικός κατάλογος ανοιχτών αγορών βιολογικών προϊόντων (Ökomärkte) στο Βερολίνο είναι διαθέσιμος στην ηλ. διεύθυνση: <https://www.wochenmarkt-deutschland.de/maerkte/berlin/oekomaerkte-in-berlin/>.

Οι μεγαλύτεροι διανομείς φρούτων στη Γερμανία (στοιχεία Euromonitor)

- [Cobana Fruchtring GmbH & Co KG](https://www.cobana.com/kontakt/) - Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://www.cobana.com/kontakt/>
- EDEKA Fruchtkontor – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://verbund.edeka/unternehmen/eigenmarken-produktion/produktion/edeka-fruchtkontor/>
- [Greenyard Fresh Germany GmbH](https://www.greenyardfresh.de/Standorte) – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://www.greenyardfresh.de/Standorte>

Από πλευράς μας, επισημαίνουμε ότι ισχυρή παρουσία στη Γερμανία έχουν και οι κάτωθι διανομείς:

- [SanLucar](https://www.sanlucar.com/ueberuns/kontakt-2/) – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://www.sanlucar.com/ueberuns/kontakt-2/>
- [KÖLLA Global Management GmbH](https://koella.com/de/) – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://koella.com/de/>